

N:o 79.

Herr J. Nydahl, om ändrad lydelse af § 11 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Frågan om en begränsning af den kommunala rösträtten på landet hörer till de frågor, som icke kunna falla. Men för att hon icke skall falla, måste någon hålla henne vid lif. Det är ock därför, som jag nu går att förnya den af mig vid förra riksdagen i ämnet väckta motion (n:o 121).

Hänvisande till den motivering, som i nämnda motion förekommer, vill jag här endast med några ord påvisa, hvarför jag fortfarande anser mig böra hålla på mitt, från lagutskottets af Andra Kammaren flera gånger godkända hemställan afvikande förslag.

Enligt utskottets berörda hemställan skulle rösträtten inskränkas till en tiondedel af kommunens hela röstetal efter röstlängden, hvilken inskränkning skulle gälla jemväl vid val af landstingsmän och deras valmän. Att en sådan inskränkning skulle blifva föga effektiv, bör ej vara svårt att inse. Väl skulle inom de kommuner, der under nuvarande förhållanden en ensam person är genom sitt höga röstetal enrådande, genom den föreslagna inskränkningen af rösträtten ett så beskaffadt envälde upphävas; men inom de kommuner åter, der makten är fördelad på tvenne eller några få personers händer, skulle åtgärden ingalunda leda till det åsyftade målet. Det kommunala *enväldet* skulle genom utskottets förslag brytas, men icke så det kommunala *fåmannaväldet*. Och då det senare är lika hinderligt för och oförenligt med en verklig sjelfstyrelse som det förra, så bör äfven det häfvas eller förekommas, hvilket endast kan ske genom en betydligt längre gående begränsning af rösträtten än den af lagutskottet föreslagna.

Vidare är det för den åsyftade reformens framgång nödigt, att den rösträtt, som enligt nu gällande författning utöfvas vid val af landstingsmän eller deras valmän, lemnas orubbad. Det kan nemligen icke betvivlas, att det just är fruktan för det inflytande, ifrågavarande reform skulle komma att utöfva på Första Kammarens sammansättning, som mot reformen framkallat det egentliga motståndet. Denna fruktan är visserligen, enligt mitt förmenande, föga grundad, ty med nu rådande bestämmelser om valbarhet till Första Kammaren och så länge denna kammares ledamöter sakna arfvode, måste, såsom erfarenheten visat, äfven demokratiska landsting sända till Riksdagen personer med allt annat än demokratiska åsikter; men är detta riktigt, så måste ock, å andra sidan, deras betänkligheter, som af politiska skäl hellre se den så ytterst viktiga och af landtbefolkningens stora flertal så ifrigt efterlängtade förändringen i den kommunala rösträtten till en aflägsen och oviss framtid uppskjuten, än de vilja medgifva det af mig föreslagna undantaget vid fråga om val af landstingsmän, anses lika oberättigade som de äro för sakens framgång hinderliga.

Jag får alltså ödmjukast föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta, att § 11 i kongl. förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet måtte få den förändrade lydelse, att röstvärdet skall beräknas efter det en hvar åsatta fyrkoral, dock att vid beslut om utgifter, som skola utgå för längre tid än två år, äfvensom vid alla val, utom vid val af landstingsmän eller deras valmän, ej någon må utöfva rösträtt för större antal röster än som svarar mot en femtiondedel af kommunens hela röstetal efter röstlängden, eller i något fall för högre röstetal än det, som enligt röstlängden sammanräknadt tillkommer öfriga röstegande.

Anhålles vördsamt om remiss till lagutskottet, som behagade föreslå de förändringar i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet, hvartill denna förordning kan föranleda.

Stockholm den 27 januari 1887.

Joh. Nydahl.